

JAARVERSLAG 2019

Voorwoord

De wet van 2 mei 2019 voerde het nieuwe boek IV van de WER in, met vooral procedurele wijzigingen die geïnspireerd werden door de ervaring van de BMA en de Balie met het in 2013 ingevoerde boek IV. Materieelrechtelijk is vooral belangrijk dat het nieuwe boek IV anticipeert op de omzetting van de ECN+ Richtlijn door het maximum voor geldboeten op te trekken tot 10% van de wereldwijde omzet. Het Directiecomité was nauw betrokken bij de voorbereiding. De wet van 4 april introduceerde het misbruik van economische afhankelijkheid. Omdat de bepalingen die de BMA betreffen pas later in 2020 in werking treden, hebben wij nog geen ervaring met wat deze nieuwe bevoegdheid in de praktijk brengen zal.

De mandaten van drie leden van het Directiecomité eindigden in augustus 2019. De Regering in lopende zaken kon niet in hun opvolging voorzien. Wij kunnen niet ontkennen dat door het uitblijven van een nieuwe federale regering ook de BMA dreigt getroffen te worden door een sfeer van onzekerheid. Dat heeft evenwel in 2019 geen merkbare impact gehad op de output. Het Mededingingscollege besliste dat de Orde van Apothekers een inbreuk pleegde op de artikelen IV.1 WER en 101 VWEU, en legde een geldboete op van 1 miljoen EUR. En het Auditoraat stelde in schikkingen twee inbreuken vast. De eerste betrof verticale beperkingen betreffende infrarood cabines en voorziet een geldboete van 98K EUR, en de tweede betrof opnieuw de Orde van Apothekers met een geldboete van 225K EUR. Het Auditoraat sloot ook 5 inbreukzaken. In één zaak gebeurde dit mits het aanvaarden van belangrijke verbintenissen. Drie beslissingen betroffen zaken waarin het Marktenhof oordeelde dat huiszoekingen onder oude wetgeving niet rechtsgeldig waren. En één zaak bewees het Auditoraat dat, wanneer de omstandigheden dat vereisen, een grondig onderzoek in minder dan drie maanden tot een beslissing kan leiden. Wij zijn ervan overtuigd dat ook beslissingen tot het sluiten van zaken niet alleen in het belang van de betrokkenen maar ook in het algemeen belang zijn.

Het aantal aanmeldingen en niet-vereenvoudigde procedures bleef stabiel. Bij de concentratie-zaken die een bijzondere inspanning vergden van Auditoraat en College vermeld ik de door de Europese Commissie verwezen Telenet/De Vijver zaak. Zij bood de BMA de gelegenheid om als een van de eerste autoriteiten verbintenissen op te leggen over toegang tot data en de verhouding tussen eigen dochterondernemingen en andere televisiezenders op een mediaplatform.

Het College nam twee beslissingen in procedures inzake voorlopige maatregelen. In de eerste procedure verplichtte het een eigenaar van zendmasten om de lopende dienstverlening verder te zetten aan de voorwaarden waartegen verweerster in de aanbestedingsprocedure had meegedongen om de opdracht zelf te krijgen, en dit tot er een akkoord zou zijn bereikt, of tot de stakingsrechter (die ook gevat was) zich over het verzoek zou hebben uitgesproken. In de tweede procedure legde het College geen voorlopige maatregelen op aan het KMI na een verzoek van een aanbieder van navigatie software omdat het oordeelde dat de vermeende inbreuk *prima facie* niet aan het KMI kon worden verweten.

2020 was een druk jaar voor het *advocacy* beleid. De BMA publiceerde na een publieke consultatie een gids over informatie uitwisseling in het kader van ondernemingsverenigingen. De BMA opende ook een publieke consultatie over een aanzienlijke verruiming van de mogelijkheden voor het Auditoraat om een vereenvoudigde procedure toe te staan in concentratiezaken. Op hun verzoek gaf de BMA advies aan de Commissie bedrijfsleven van de Kamer over de voorstellen betreffende misbruik van economische afhankelijkheid, aan de Minister voor economie over de voorstellen betreffende het screenen van buitenlandse investeringen en over een resolutie van de Senaat betreffende mededingingsrecht en de digitale economie, aan de Kanselarij van de Eerste Minister, de Commissie Algemeen Beleid van het Vlaamse Parlement en

aan de Quaestuur van de Kamer inzake openbare aanbestedingen, en aan de Vlaamse administratie over de sector van hard fruit. Er waren ook meer adviezen over voorgenomen beslissingen aan het BIPT. En leden van het Directiecomité namen opnieuw actief deel in conferenties, vormingsprogramma's, enz.

Op Europees vlak was de BMA actief betrokken bij zaken en besprekingen in werkgroepen, maar moet vooral verwezen worden naar een eerste gemeenschappelijke memorandum van de mededingingsautoriteiten van de Benelux-landen over de *'challenges faced by competition authorities in a digital world'*.

Ik wil nogmaals dit voorwoord vooral besluiten door in naam van het Directiecomité alle medewerkers van de Belgische Mededingingsautoriteit bijzonder te danken voor hun inzet in 2019.

Jacques Steenbergen

Voorzitter

Inhoud

I. De BMA	5
I.1 De structuur van de BMA.....	5
I.2 Werkstromen	6
I.3 Prioriteiten	6
II. Enkele kerncijfers.....	7
III. De formele dossiers betreffende de handhaving van de artikelen IV.1 en 2 WER en 101 en 102 VWEU	9
III.1 Korte bespreking van beslissingen van het Mededingingscollege	9
III.1.1 Enkele cijfers	9
III.1.2 Inbreukbeslissing.....	10
III.1.3 Voorlopige maatregelen	12
III.2 Korte bespreking van beslissingen van het Auditoraat	13
III.2.1 Enkele cijfers over onderzoeken.....	13
III.2.2 Enkele cijfers over beslissingen	14
III.2.3 Korte bespreking van beslissingen.....	14
IV. Het concentratietoezicht	18
IV.1 Enkele cijfers	18
IV.2 Korte bespreking.....	19
V. Het contentieux waarin de Autoriteit betrokken is.....	23
V.1 Enkele cijfers	23
V.2 Beknopte bespreking	23
VI. Amicus brieven	24
VII. Formele adviezen.....	25
VI.1 Bindende formele adviezen	25
VI.2 Andere formele adviezen	25
VIII. Het Europese netwerk (ECN) en de internationale samenwerking.....	26
IX. Het informele mededingingsbeleid en <i>advocacy</i>	27
IX.1 Informele tussenkomsten	27
IX.2 Samenwerking met regulatoren en de FOD Economie	28
IX.3 Het beantwoorden van diverse vragen die aan de Autoriteit worden gesteld en haar betrokkenheid in onderzoeken en procedures	28
IX.4 Diverse andere <i>advocacy</i> initiatieven	29
X. Regelgeving	29
XI. De economische effecten van het Belgische mededingingsbeleid	30
XI.1 Inleiding.....	30
XI.2 Methode.....	31
XI.3 Resultaten (in miljoen euro)	33
Bijlage: Het prioriteitenbeleid van de Belgische Mededingingsautoriteit voor 2020	34
1. Inleiding.....	34
2. Het bepalen van de prioriteiten.....	35
3. Strategische prioriteiten en prioritaire sectoren voor 2020.....	36
Publicaties 2019	39

I. De BMA

I.1 De structuur van de BMA

De Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) startte haar werking als autonome dienst met rechtspersoonlijkheid op 6 september 2013.

De BMA wordt bestuurd door een Directiecomité. Het Directiecomité staat onder meer in voor het dagelijkse management van de instelling, het bepalen van de beleidsprioriteiten en het vaststellen van richtsnoeren met betrekking tot de toepassing van de mededingingsregels.

Het bestaat uit de voorzitter, prof. em. dr. Jacques Steenberghe, de auditeur-generaal, mevrouw Véronique Thirion, de directeur economische zaken, dr. Alexis Walckiers, en de directeur juridische zaken, de heer Yves Van Gerven.

De BMA bestaat in essentie uit een onderzoeksorgaan (Auditoraat) en uit een beslissingsorgaan (Mededingingscollege).

De voorzitter van de BMA zit het Mededingingscollege voor.

Het Mededingingscollege bestaat voor elke zaak uit de voorzitter en uit twee assessoren die op alfabetische wijze binnen de relevante taalgroep worden aangeduid.

De assessoren zijn volgens taalrol:

David Szafran, assessor ondervoorzitter (FR),

Caroline Cauffman, Wouter Devroe, Frank Naert, Gerben Pauwels, René Smits, Peggy Valcke, Freddy Van den Spiegel, Carmen Verdonck, Chris Verleye (NL),

Pierre Battard, Laurent De Muyter, Alexandre de Streel, Martin Favart, Charles Gheur, Olivier Gutt, Christian Huveneers, Nicolas Petit, Elisabeth van Hecke-de Ghellinck (FR).

Het Auditoraat staat onder de leiding van de auditeur-generaal.

Voor elk geopend onderzoeksdossier wordt een team samengesteld dat bestaat uit personeelsleden van het Auditoraat onder leiding van een auditeur die de dagelijkse leiding heeft van het onderzoek. In 2019 heeft de auditeur-generaal 8 verschillende personen met die verantwoordelijkheid belast.

Het personeel van het Auditoraat verricht ook, op verzoek van de auditeur-generaal, onderzoek naar aanleiding van informatie en de analyse van informele klachten om potentiële onderzoeksdossiers te identificeren.

I.2 Werkstromen

De BMA heeft naast haar bijdrage aan het Europese en internationale mededingingsbeleid drie grote werkstromen:

- inbreuken op het Belgische en/of EU-mededingingsrecht,
- het concentratietoezicht en
- het informele en *advocacy*beleid.

In dit jaarverslag brengen wij verslag uit over:

- i. de formele dossiers over de handhaving van de mededingingsregels¹:
 - het verbod van mededingingsbeperkende afspraken of onderling afgestemde feitelijke gedragingen en
 - het verbod van misbruik van machtspositie,
- ii. het toezicht op concentraties die een “Belgische” dimensie hebben,
- iii. het contentieux waarbij de BMA betrokken is,
- iv. formele adviezen aan de minister en regulatoren,
- v. de Belgische inbreng in de Europese en internationale netwerken van mededingingsautoriteiten, en de bijstand aan de Belgische vertegenwoordiging in andere organisaties waar over mededingingsbeleid gehandeld wordt,
- vi. het bijdragen tot een betere kennis en naleving van de mededingingsregels door het informele mededingings- en het *advocacy*beleid,
- vii. de medewerking van de BMA aan regelgeving.

I.3 Prioriteiten

Jaarlijks bepaalt het Directiecomité van de BMA zijn beleidsprioriteiten, die het meedeelt aan de minister en in een nota publiek maakt. Deze in de wet voorziene prioriteitennota voor 2020 vindt u als bijlage bij dit jaarverslag.

¹ Boek IV van het WER en de artikelen 101 en 102 van het VWEU.

II. Enkele kerncijfers

	België 2019	België 2018	EU 2018 (a)	NL 2018 (b)	F 2018 (c)
Middelen					
<i>Personeel (d)</i>	47	46	747	195 (e)	177
<i>Personeelsleden beschikbaar voor onderzoeken (f)</i>	34	32			110
<i>Budget of uitgaven (in mio euro) (g)</i>	env. 8,3	env. 8,3	111,4	17	21,9
Restrictieve praktijken					
<i>Onderzoeken</i>	11	11			77/132 (h)
<i>Huiszoeking</i>	3 (i)	5 (j)	7	5	5
<i>Clementieverzoeken</i>	1	3	17	/	6
<i>Beslissingen over kartels</i>	1/2/4(k)	1(l)	4	1	8
<i>Beslissingen over misbruik van machtsposities</i>	1 (m)	1 (n)	40	2	19
<i>Beslissingen over voorlopige maatregelen</i>	2	4 (o)			
<i>Beslissingen met boete</i>	3	0		0	13
<i>Bedrag boetes (in mio euro)</i>	1,323	0	6 037	0	237,5
<i>Gemiddelde duur van procedures</i>	2j 5m 18d/3j 3m 17d (p)	3j 5m 3d (q)			

(a) Bron: GCR Rating enforcement 2019.

(b) Bron: GCR Rating enforcement 2019.

(c) Tenzij anders vermeld: Rapport annuel 2018.

(d) Headcount incl. Directiecomité.

(e) Het aantal medewerkers dat betrokken is bij de uitvoering van het mededingingsrecht.

(f) Dit begrip betreft vanaf 2013 de leden van het Auditoraat. Het Auditoraat kan beroep doen op de ondersteuning van de directeur economische zaken en zijn team, en de directeur juridische zaken.

(g) Op jaarbasis waarbij de waarde van de diensten in natura geleverd door de FOD Economie door de regering geraamd werden op een waarde van ong. 1,8 miljoen euro.

(h) Nieuwe zaken / lopende zaken (stock).

(i) Waarvan 1 op verzoek van de Europese Commissie.

(j) Waarvan 1 op verzoek van de Roemeense mededingingsraad en 2 op verzoek van de Europese Commissie.

(k) Een beslissing van het Mededingingscollege, 2 transacties van het Auditoraat tot vaststellen van een inbreuk en 4 sepotbeslissingen van het Auditoraat.

(l) Een sepotbeslissing.

(m) Een sepotbeslissing.

(n) Een sepotbeslissing.

(o) Waarvan een procedurele beslissing

(p) Betreft de inbreukbeslissingen / Betreft de sepotbeslissingen

(q) Betreft de sepotbeslissingen.

	België 2019	België 2018	EU 2018	NL 2018	F 2018
Concentraties					
<i>Aanmeldingen</i>	33	35	414	107	240
<i>Beslissingen na niet vereenvoudigde procedure</i>	8	9	12	1	2
<i>Beslissingen na vereenvoudigde procedure</i>	22	28			5
<i>Beslissingen met voorwaarden</i>	1	1			
<i>Beslissingen opheffing van voorwaarden</i>	1	1			
<i>Beslissingen met boete</i>	0	0			
<i>Beslissingen niet-naleving verbintenissen</i>	0	0			
<i>Bedrag boetes (in k euro)</i>	0	0			
<i>Septobeslissingen (niet aanmeldbaar)</i>	0	0			
Impact van de beslissingen (Restrictieve praktijken en concentraties)					
<i>Geraamde impact van beslissingen (in mio euro) (a)</i>	658,1	196,5			
Amicus brieven					
<i>Belgische rechters</i>	0	1			
<i>Buitenlandse rechters</i>	0	0			
Arresten					
<i>Hof van Beroep Brussel</i>	3	4			
<i>Hof van Cassatie / Grondwettelijk Hof</i>	1	4			

(a) Voor België: cijfers OESO conservatief – driejaarlijks gemiddelde: zie onder tabel XI.3.

III. De formele dossiers betreffende de handhaving van de artikelen IV.1 en 2 WER en 101 en 102 VWEU

III.1 Korte bespreking van beslissingen van het Mededingingscollege

III.1.1 Enkele cijfers

	Aantal		Commentaar
	2019	2018	
Beslissingen			
<i>Totaal aantal</i>	3	4	
<i>Aantal colleges</i>	5	5	
Beslissingen ten gronde	1	0	
<i>Beslissingen die vaststellen dat er geen grond is om tussen te komen (art. IV.52, § 1, 1° WER)</i>	0	0	
<i>Beslissingen die geen kartel of misbruik van machtspositie vaststellen (art. IV.52, § 1, 3° WER)</i>	0	0	
<i>Beslissingen die een kartel of misbruik van machtspositie vaststellen (art. IV.52, § 1, 2° WER)</i>	1	0	
<i>Beslissingen met toezeggingen (art. IV.52, § 1, 7° WER)</i>	0	0	
<i>Beslissingen met een volledige vrijstelling van boete voor rechtspersonen (art. IV.54, § 1 WER)</i>	0	0	
<i>Beslissingen met een gedeeltelijke vrijstelling van boete voor rechtspersonen (art. IV.54, § 1 WER)</i>	0	0	
<i>Beslissingen met een immuniteit van vervolging voor natuurlijke personen (art. IV.54, § 2 WER)</i>	0	0	
<i>Beslissingen met sancties (geldboeten en dwangsommen) (art. IV.79 e.v. WER)</i>	0	0	
- <i>Beslissingen met een boete voor rechtspersonen</i>	0	0	
- <i>Beslissingen met boete voor natuurlijke personen</i>	0	0	
- <i>Beslissingen met dwangsom</i>	0	0	
<i>Sepotbeslissingen betreffende artikel 101, § 3 VWEU (art. IV.52, § 1, 4° WER)</i>	0	0	
- <i>Beslissingen in zaken die werden ingeleid na de oprichting van de BMA</i>	0	0	
- <i>Beslissingen in zaken die werden ingeleid voor de oprichting van de BMA</i>	0	0	
Beslissingen betreffende voorlopige maatregelen (totaal aantal) (boek IV WER)	2	4	
<i>Beslissingen waarin voorlopige maatregelen geweigerd werden (art. IV.73, § 1 WER)</i>	1	2 (a)	
<i>Beslissingen met voorlopige maatregelen (art. IV.73, § 1 WER)</i>	1	2	

(a) Waarvan een procedurele beslissing

Beslissingen betreffende voorlopige maatregelen (totaal aantal) (boek V)	0	0	
<i>Beslissingen waarin voorlopige maatregelen werden geweigerd (art. V.4, § 4 WER)</i>	0	0	
<i>Beslissingen met voorlopige maatregelen (art. V.4, § 4 WER)</i>	0	0	
Beslissingen op beroep tegen een sepotbeslissing van het Auditoraat (art. IV.44, § 3 WER)	0	0	
Duur van procedures (in maanden en dagen)			
<i>Inbreukzaken voor het College</i>	/	/	De wet voorziet afhankelijk van eventuele verlengingen een maximumtermijn van 2 maanden tot 2 maanden en 2 weken. De wet voorziet geen termijnen.
<i>Voorlopige maatregelen</i>	1 m 14 d	1 m 22 d	
<i>Beroep tegen sepotbeslissingen van het Auditoraat</i>	/	/	
Betwistingen van vertrouwelijkheid van stukken (art. IV.41, § 5 WER)	0	4	

III.1.2 Inbreukbeslissing

III.1.2.a. Orde der apothekers

Het Mededingingscollege heeft een boete van 1 miljoen euro opgelegd aan de Orde der apothekers voor het begaan van mededingingsbeperkende praktijken die er op gericht waren om de ontwikkeling van de groep MediCare-Market te belemmeren op de markt voor diensten geleverd door apothekers, of zelfs om MediCare-Market van deze markt uit te sluiten.

Het College bevestigde de ontwerpbeslissing van het auditoraat en stelde in zijn besluit van 28 mei 2019² vast dat er tussen oktober 2015 en januari 2017 een schending was van de artikelen IV.1 WER en 101 VWEU door de Orde der apothekers, en dit door het aannemen en uitvoeren van een strategie ten einde de economische belangen van de meerderheid van haar leden te verdedigen.

De Nationale Raad van de Orde der apothekers is verantwoordelijk voor de uitwerking van de deontologische code en is de behoedster van het niet-commerciële karakter van het beroep van apotheker. Als zodanig kan de Nationale Raad een zaak aanhangig maken bij de disciplinaire instanties en beroep aantekenen tegen de beslissingen van deze laatste. De beslissingen van de Nationale Raad van de Orde der apothekers zijn derhalve van die aard dat ze een directe invloed kunnen hebben op het beroep van apotheker in zijn geheel.

De markt voor apothekersdiensten is een sterk gereguleerde markt waarin de prijsconcurrentie tussen traditionele spelers beperkt is. Toetreding van nieuwe spelers tot deze markt, zoals de groep MediCare-Market, dient toe te laten dat de concurrentie in deze markt zou toenemen.

De Orde der apothekers hield de groei van de groep MediCare-Market tegen door met name in oktober 2015 bij alle disciplinaire raden, die te maken hadden met de opening van een vestiging van MediCare-Market, een zaak aanhangig te maken en tegelijkertijd een stakingsvordering in te stellen, in essentie door

² [Décision n°ABC-2019-I/O-14](#)

zich te beroepen op het bestaan van een verwarring tussen de apotheken en de parapharmacieën van de groep, met name wanneer zij naast mekaar gelegen zijn.

Het onderzoek in dit dossier begon op 29 april 2016 en eindigde op 31 oktober 2018.

Het College is de mening toegedaan dat de door de Nationale Raad van de Orde der apothekers aanhangig gemaakte disciplinaire en juridische acties in wezen erop gericht waren de ontwikkeling van de groep MediCare-Market op de markt van de diensten van de apothekers te belemmeren of zelfs de diensten van deze groep uit deze markt te weren. De betrokken praktijken zijn niet enkel terug te brengen tot het nemen van juridische stappen, maar vormen volgens het College onderdeel van een algemene strategie van de Nationale Raad van de Orde der apothekers om het MediCare-Market business model, evenals vergelijkbare business modellen, uit de markt te weren of om hun ontwikkeling tegen te houden. Deze algemene strategie is terug te vinden in een hele reeks acties die opgelijst werden door de auditeur, waaronder het aanhangig maken van zaken voor de disciplinaire raden, de inleiding van een stakingsvordering, het publiek verspreiden van informatie met dreigende taal aan het adres van MediCare-Market en maatregelen voor het aanwenden van de openbare macht. Deze beslissingen om juridische stappen te ondernemen zijn slechts elementen die enerzijds het bestaan van de strategie en anderzijds de uitvoering ervan aantonen. Met andere woorden, de door de Nationale Raad van de Orde der apothekers ingestelde juridische procedures zijn op zichzelf niet concurrentieverstorend, maar maakten deel uit van een pakket maatregelen om een concurrentiebeperkende strategie ten uitvoer te brengen.

Het College is van mening dat de beslissingen van de Nationale Raad van de Orde der apothekers moeten worden beschouwd als besluiten van ondernemersverenigingen die mededingingsbeperkend zijn naar strekking. Immers, de Nationale Raad van de Orde der apothekers heeft gehandeld vanuit een economisch oogpunt en nam beslissingen met betrekking tot de uitsluiting van een innovatief distributiemodel. De beslissingen van de Nationale Raad van de Orde der apothekers zijn dermate schadelijk voor het welzijn van de consument, en in het bijzonder op het vlak van de prijsconcurrentie (verkoopprijs van de geneesmiddelen) en andere concurrentieparameters (innovatie), dat zij ernstige inbreuken vormen op het mededingingsrecht. Zij zijn voor het overige strijdig met de Europese en Belgische rechtspraak en beslissingspraktijk inzake het mededingingsrecht. Tenslotte zijn deze beslissingen niet gericht op het bereiken van een legitiem doel of zijn zij minstens niet noodzakelijk noch evenredig met het bereiken van het aangevoerde legitiem doel.

De BMA is bevoegd om geldboeten op te leggen aan ondernemingsverenigingen op basis van de omzet van hun leden. De berekeningsbasis van de boete berust dus op de relevante omzet behaald door Belgische apotheken op het hele Belgische grondgebied. Het college was van mening dat een geldboete van 1 miljoen euro volstond om rekening te houden met de ernst van de inbreuk en om een afschrikwekkende werking te hebben, zonder buitensporig te zijn. Om het nodige perspectief te bieden merkt het College op dat dit bedrag overeenkomt met de gemiddelde jaaromzet van één enkele apotheek op een totaal van ongeveer 5.000 apotheken.

III.1.3 Voorlopige maatregelen

III.1.3.a VRT / Norkring België

Het Mededingingscollege heeft op 22 januari 2019³ een voorlopige maatregel opgelegd aan de NV Norkring België (Norkring) om de continuïteit te verzekeren van de FM-uitzendingen van de VRT in uitvoering van haar publieke opdracht.

De FM-uitzendingen van de VRT werden in uitvoering van een tot 5 maart 2019 lopende overeenkomst onder andere uitgezonden vanop vier zendmasten die toebehoren aan Norkring. De VRT gunde in een openbare aanbestedingsprocedure het uitzenden van haar FM-programma's via onder meer deze vier zendmasten voor een volgende periode aan de BV Broadcast Technology & Development (Broadcast Partners). In een klacht met verzoek om voorlopige maatregelen verwijt de VRT verwijt aan Norkring dat zij nog geen overeenkomst heeft gesloten met Broadcast Partners om zo de continuïteit van de uitzendingen te verzekeren.

Broadcast Partners heeft ook voor de Voorzitter van de Ondernemingsrechtbank te Antwerpen in een vordering tot staken gevraagd Norkring op te leggen om met haar tegen redelijke voorwaarden een overeenkomst te sluiten die haar toelaat de uitzendingen te verzorgen.

Het Mededingingscollege kan voorlopige maatregelen opleggen om binnen de grenzen van artikel IV.64, §1 WER een nadeel te vermijden voor ondernemingen die prima facie het slachtoffer zouden zijn van een beweerde inbreuk op de mededingingsregels, of om schadelijke gevolgen te vermijden voor het algemeen economisch belang van wat prima facie een inbreuk zou kunnen zijn op deze regels.

Het College heeft geoordeeld dat de VRT niet heeft aangetoond dat op dit ogenblik voldaan zou zijn aan de voorwaarden voor het nemen van voorlopige maatregelen om een nadeel voor haar te vermijden.

Het College heeft daarentegen geoordeeld dat het algemeen economisch belang bij een continuïteit in de uitvoering van de publieke opdracht van de VRT voldoende groot is om te oordelen dat er prima facie sprake kon zijn van een inbreuk op de mededingingsregels indien op 5 maart 2019 de continuïteit niet was verzekerd. Het heeft daarom aan Norkring opgelegd om de lopende dienstverlening vanop de vier zendmasten desgevallend verder te zetten vanaf 5 maart 2019 aan de voorwaarden waartegen Norkring in de aanbestedingsprocedure mee gedongen heeft om de opdracht zelf te krijgen, en dit tot er een akkoord zou zijn bereikt, of (wat het eerste voorkomt) de stakingsrechter zich over het verzoek heeft uitgesproken.

III.1.3.b The Great Circle / Koninklijk Meteorologisch Instituut

Het Mededingingscollege heeft op 15 februari 2019⁴ aan de BVBA The Great Circle (Verzoekster) geweigerd een voorlopige maatregel op te leggen aan het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI).

Verzoekster is een Belgische onderneming die software voor meteonavigatie aanbiedt. Zij gebruikt daarvoor gegevens van het European Centre for Medium-Range Weather Forecasts (ECMWF), een intergouvernementele instelling gevestigd in het Verenigd Koninkrijk. Verzoekster klaagt over een weigering van het KMI en het ECMWF om haar deze gegevens ter beschikking te stellen en verwijt hen een onderling afgestemde feitelijke gedraging en misbruik van machtspositie. Zij vroeg het College om het KMI op te leggen haar de ECMWF gegevens te verstrekken waarover het KMI beschikt.

³ [Beslissing nr.BMA-2019-VM-01](#)

⁴ [Décision n°ABC-2019-V/M-10](#)

Het College heeft beslist dat onvoldoende aangetoond was in het stadium van een procedure over voorlopige maatregelen dat de verwijten die Verzoekster formuleerde *prima facie* een inbreuk vormen op de artikelen IV.1 of IV.2 WER of 101 of 102 VWEU die aan het KMI kan worden verweten.

III.2 Korte bespreking van beslissingen van het Auditoraat

III.2.1 Enkele cijfers over onderzoeken

Onderzoeken door het Auditoraat	2019	2018
Open onderzoeken	11	11
<i>Restrictieve mededingingspraktijken</i>	4	7
<i>Misbruiken van machtspositie</i>	6	4
<i>Procedurele inbreuken</i>	1	
<i>Gevat door een klacht of een specifiek verzoek (art. IV.39, 2° WER)</i>	7	3
<i>Ambtshalve onderzoeken (art. IV.39, 2° WER)</i>	4	8
Verzoeken om voorlopige maatregelen (art. IV.72 WER)	3	2
Clementieverzoeken en verzoeken om immuniteit voor natuurlijke personen (art. IV.54 WER)	1	3
Zaken waarin een huiszoeking is verricht	2	2
Voorstellen van beslissing neergelegd bij het Mededingingscollege	0	1

III.2.2 Enkele cijfers over beslissingen

	Aantal		Verwijzingen
	2019	2018	
Beslissingen (totaal aantal)	7	2	
Beslissingen die een procedure afsluiten als gevolg van een transactie (art. IV.59, §1 WER)	2	0	
Seponeringsbeslissingen (art. IV.44, §1 WER)	5	2 (a)	
<i>Seponering van een ambtshalve onderzoek (art. IV.45 WER)</i>	1	1	Proximus
<i>Seponering van een klacht wegens toezeggingen (art. IV.44, §1, 2° WER)</i>	1	1	Orde der apothekers
<i>Seponering van een klacht wegens onontvankelijkheid, ongegrondheid of verjaring (art. IV.44, §1, 1° WER)</i>	3	1	Reissector, studadoors
<i>Seponering van een klacht wegens het prioriteitenbeleid of de beschikbare middelen (art. IV.44, §1, 3° WER)</i>	0	0	
<i>Immunititeit van vervolging (art. IV.44, §1 WER)</i>	0	0	
Beslissingen in verband met vertrouwelijkheid (art. IV.41 WER)	11	18	

(a) De 2 bezwaren in de zaak Floragro zijn het onderwerp van één enkele beslissing

III.2.3 Korte bespreking van beslissingen

III.2.3.a Transacties

Healthmate

Het Auditoraat sanctioneerde de onderneming HM Products Benelux⁵ die maximale kortingsniveaus had vastgesteld die konden toegekend worden door haar distributeurs in België en legde haar een boete op ten bedrage van EUR 98.000.

In de loop van 2016 ontving het Auditoraat informatie omtrent vermeend mededingingsbeperkend gedrag door HM Products Benelux met betrekking tot haar prijzen- en distributiebeleid. Naar aanleiding hiervan heeft de auditeur-generaal van de Belgische Mededingingsautoriteit een ambtshalve onderzoek opgestart en heeft het Auditoraat in oktober 2016 huiszoeken uitgevoerd bij HM Products Benelux.

Na grondig onderzoek werden in juli 2018 transactiegesprekken opgestart met HM Products Benelux. Deze gesprekken leidden uiteindelijk tot de transactiebeslissing.

HM Products Benelux importeert en verdeelt infrarood cabines van het merk HealthMate in de Benelux. Infrarood cabines werken vooral verlichtend bij spier- en gewrichtspijnen en fungeren tegelijkertijd als een wellness centrum in huis.

⁵ [Beslissing nr.BMA-2019-I/O-03](#)

HM Products Benelux werkt met vastgestelde catalogusprijzen voor haar producten. Deze staan vermeld in de brochures die zij stuurt naar haar distributeurs.

HM Products Benelux stelde verder een maximaal kortingsniveau vast dat mocht worden toegekend door haar distributeurs aan hun klanten, hetgeen neerkomt op verticale prijsbinding (resale price maintenance). Het respecteren van de maximale kortingsniveaus op de catalogusprijzen van HM Products Benelux was een uitdrukkelijke voorwaarde om te mogen toetreden tot het dealernetwerk. Deze praktijk van verticale prijsbinding ging gepaard met een vorm van prijsmonitoring en mogelijke sancties.

Orde der Apothekers

Tussen 2010 en 2017 heeft het Auditoraat van apothekers en apotheken waarvan een aantal hun producten online aanboden, verschillende klachten ontvangen waarin zij melding maakten van disciplinaire vervolgingen door de Orde der Apothekers die hen beletten hun commerciële activiteiten op een normale wijze uit te oefenen.

Het Auditoraat stelde vast dat deze klachten gedeeltelijk gegrond waren en trof een schikking met de Orde der Apothekers, op grond waarvan deze een boete van 225.000 euro diende te betalen en verplicht werd tot een herziening van zijn Deontologische Code en tot het aanmoedigen van zijn disciplinaire organen via verschillende maatregelen om de Code in overeenstemming met het mededingingsrecht uit te leggen en toe te passen.

Het Auditoraat sanctioneerde de Orde der Apothekers⁶ enerzijds voor het goedkeuren, handhaven en tenuitvoerleggen van bepalingen van de Deontologische Code die een verbod bevatten op diverse reclamepraktijken voor para-farmaceutische producten, en anderzijds voor het goedkeuren, handhaven en tenuitvoerleggen van bepalingen van de Deontologische Code en mededelingen die leiden tot een verbod op het voeren van de meest belangrijke acties voor online publiciteit van para-farmaceutische producten.

De gedragingen die door het Auditoraat werden weerhouden zijn de beslissingen van de Nationale Raad van de Orde der Apothekers.

Deze beslissingen vormen schendingen van de artikelen IV.1 WER en 101 VWEU.

In casu heeft de schikkingsprocedure o.a. de Orde der Apothekers in staat gesteld zijn Deontologische Code aan te passen en een van commentaar voorziene code voor apothekers op te stellen waarmee de Orde kon tegemoetkomen aan de specifieke bezwaren van het Auditoraat.

De Orde der Apothekers heeft er zich met name toe verbonden om deze nieuwe Deontologische Code en de geannoteerde code op korte termijn door haar organen te laten goedkeuren.

In het kader van de schikking erkende de Orde der Apothekers ook haar betrokkenheid bij de inbreuk zoals beschreven in de beslissing en aanvaardde zij de sanctie. Om deze reden werd een vermindering van de geldboete met 10% toegekend.

III.2.3.b Sepotbeslissingen

Reisector en stuwadoors

⁶ [Décision n°ABC-2019-P/K-34](#)

In de loop van 2006 heeft het Auditoraat van de Raad voor de Mededinging verschillende ambtshalve onderzoeken geopend en conform de toenmalige Wet tot Bescherming van de Economische Mededinging, gecoördineerd op 1 juli 1999, huiszoeken verricht.

De onderzoeken in de sector van de reisbureaus hadden betrekking op veronderstelde afspraken tussen reisoperatoren aangaande fueltoeslagen, dossierkosten/service fees, samenwerkingsvoorwaarden tussen touroperators en reisbemiddelaars, annuleringsvoorwaarden, -vergoedingen en –verzekeringen. Deze afspraken zouden tot doel gehad hebben om een prijzenoorlog te vermijden.

De onderzoeken bij de goederenbehandelaars in de Vlaamse havens, de zgn. stuwadoors, hadden te maken met het gebruik van een gemeenschappelijke kostenindex, hetgeen zou leiden tot prijscoördinatie.

Deze onderzoeken zijn beëindigd in respectievelijk 2011 voor wat de reissector betreft en in 2012 voor wat de stuwadoors betreft. De gemotiveerde verslagen van de auditeurs die met deze dossiers waren belast, werden overgemaakt aan de toenmalige Raad voor de Mededinging in respectievelijk 2011 en 2012. Doordat er nog geen beslissing genomen was door de Raad op het moment van de oprichting van de nieuwe Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) in 2013, werden deze verslagen als nieuwe “punten van bezwaar” hernomen.

Een aantal van de betrokken ondernemingen en ondernemingsverenigingen heeft naderhand gebruik gemaakt van het nieuwe artikel IV.79 WER en hoger beroep ingesteld tegen de beslissingen van de auditeurs om de tijdens de huiszoeken verzamelde gegevens te behouden in het onderzoeksdossier.

Het Hof van Beroep van Brussel heeft in 2015 geoordeeld dat deze gegevens in het dossier die werden verkregen ten gevolge van de huiszoeken, niet mochten worden aangewend in het onderzoek omdat de huiszoeken zonder voorafgaandelijk rechterlijk bevel hadden plaatsgevonden.

In twee arresten van 26 april 2018 heeft het Hof van Cassatie de voorziening in cassatie die de BMA had ingesteld tegen de arresten van het Hof van Beroep verworpen.

In het licht van de arresten van het Hof van Beroep en het Hof van Cassatie beschikt het Auditoraat bijgevolg niet over het nodige bewijsmateriaal aangaande de vermeende restrictieve mededingingspraktijken. Daarenboven heeft het Auditoraat moeten vaststellen dat de verjaringstermijn met betrekking tot de procedure van onderzoek en beslissing verstreken was zonder dat de procedure werd voltooid. Bijgevolg werden deze onderzoeken op 5 februari 2019 beëindigd.

Orde der apothekers

In het onderzoek betreffende de Orde der apothekers heeft het auditoraat substantiële verbintenissen bekomen van de Orde der Apothekers.

De Orde der Apothekers stemde er mee in om uiterlijk einde 2019 een herziene Deontologische Code aan te nemen met ingang van 1 januari 2020, die een principiële goedkeuring bevat voor het voeren van publiciteit en commerciële praktijken, zoals het zoeken naar patiënten. In dit verband verbindt de Orde zich ertoe dat het gebruik van betalende referentiëring en publiciteit via sociale media ook het voorwerp uitmaken van een principiële goedkeuring, zowel voor de persoonlijke reclame van de apotheker als voor de verkoop van para-farmaceutische producten.

Bovendien heeft de Orde der Apothekers zich ertoe verbonden om einde 2019 een van commentaar voorziene code over publiciteit en commerciële praktijken aan te nemen om de bepalingen van de Deontologische Code aan te vullen en de interpretatie van deze regels door apothekers en disciplinaire organen in overeenstemming met het mededingingsrecht, te vergemakkelijken.

De Orde der Apothekers heeft ook de toezegging gedaan om de geannoteerde code regelmatig te herzien in het licht van de besluitvormingspraktijk van de disciplinaire organen om mededingingsversturende interpretaties te vermijden. Daarnaast heeft de Orde der Apothekers zich verbonden tot de invoering van een mechanisme om tenminste om de vijf jaar de Deontologische Code te evalueren. Het doel is de evaluatie van de noodzaak van een hervorming van de Deontologische Code in het licht van de evolutie van het beroep van apotheker en van de markten voor geneesmiddelen en andere producten die door apothekers worden verkocht.

Gezien de toezeggingen van de Orde der Apothekers heeft het Auditoraat besloten het onderzoek gedeeltelijk stop te zetten en de door de Orde der Apothekers bekomen toezeggingen bindend te verklaren⁷.

Proximus

Op 10 juli 2019⁸ heeft de BMA overeenkomstig artikel IV.45 WER beslist het ambtshalve onderzoek tegen Proximus NV stop te zetten.

Dit ambtshalve onderzoek werd door de auditeur-generaal op 15 februari 2019 geopend op basis van de inlichtingen die het auditoraat had verkregen van Alpha 11 Belgium BVBA, Schedom NV en Billi BVBA (hierna “de groep Alpha 11”). Volgens de groep Alpha 11 zou Proximus NV misbruik maken van haar machtspositie op zowel de wholesalem Markt van de lokale toegang als op de Markt voor de centrale toegang die onder de ITU SG15-standaardisering valt, door het kunstmatig hoog houden of verhogen van de kosten voor toegang tot deze diensten. Proximus NV zou onder meer de lancering van het door de groep Alpha 11 nieuw ontwikkelde televisieplatform (‘Choice’) hebben willen verhinderen.

Het onderzoek heeft geen overtuigende elementen aangebracht die de auditeur in deze zaak toelaten te besluiten dat de onderzochte praktijken afzonderlijk of in hun geheel tot doel hebben om de groep Alpha 11 uit de Markt te sluiten.

De auditeur beslist daarom, na advies van de auditeur-adviseur, het ambtshalve onderzoek stop te zetten overeenkomstig artikel IV.45 WER. De auditeur-generaal kan evenwel op grond van nieuwe elementen of ontwikkelingen beslissen het onderzoek ten aanzien van Proximus NV opnieuw op te starten.

⁷ [Décision n°ABC-2019-P/K-35](#)

⁸ [Beslissing nr.BMA-2019-I/O-21](#)

IV. Het concentratietoezicht

IV.1 Enkele cijfers

	Aantal		Verwijzingen 2019
	2019	2018	
Concentraties ingediend met vereenvoudigde procedure (art. IV.70 WER)	23	28	Zie website
<i>Toelaatbaar verklaarde concentraties door stilzwijgende goedkeuring (art. IV.70, § 6 WER)</i>		0	
<i>Concentraties die terugkeren naar de normale procedure (art. IV.70, § 5, al.3 WER)</i>		0	
Concentraties goedgekeurd in vereenvoudigde procedure	22	28	Ander Hedin/Jacobs Telenet Group/De Vijver Media MIG Motors/NAM Conway/Alvadis AVS/Fero
Concentraties aangemeld in de normale procedure (art. IV.63 WER)	10	7	Boulangier/Krefël Dossche Mills/Groupe Soufflet Maurin/Groupe JAM Q8/Uhoda A&M Invest/Coos
Concentraties beslist in eerste fase	8	9	
<i>Toelaatbaar verklaarde concentraties zonder voorwaarden noch verplichtingen (art. IV.66, § 2, 1° WER)</i>	6	7	Ineos Oxide Limited/RWE Generation Ander Hedin/Jacobs MIG Motors/NAM Conway/Alvadis AVS/Fero Boulangier/Krefël
<i>Toelaatbaar verklaarde concentraties met voorwaarden en verplichtingen (art. IV.66, § 2, 1° WER)</i>	2	2	Telenet Group/De Vijver Media Kinopolis
<i>Stilzwijgend toelaatbaar verklaarde concentraties (art. IV.66, § 4 WER)</i>	0	0	
<i>Concentraties opening tweede fase (art. IV.66, § 2, 3° WER)</i>	0	0	
Concentraties beslist in tweede fase	0	0	
<i>Toelaatbaar verklaarde concentraties zonder voorwaarden noch verplichtingen (art. IV.69, § 1 WER)</i>			
<i>Toelaatbaar verklaarde concentraties met voorwaarden en verplichtingen (art. IV.69, § 1 WER)</i>			
<i>Stilzwijgend toelaatbaar verklaarde concentraties (art. IV.69, § 3 WER)</i>			
<i>Niet-toelaatbaar verklaarde concentratie (art. IV.69, § 1 WER)</i>			

IV.2 Korte bespreking

Ineos Oxide Limited/RWE Generation

Het Mededingingscollege heeft op 15 februari 2019⁹ de overname goedgekeurd van RWE Generation Belgium NV door INEOS Oxide Limited.

De ondernemingen zijn beiden actief op de markt voor de productie en groothandel van elektriciteit. De activiteiten van de partijen betreffen bovendien het transport, de distributie en de detailhandel van elektriciteit op de chemische site van Zwijndrecht. Op dezelfde site zijn de partijen actief op de markten voor de productie en groothandel van stoom, de detailhandel en distributie van stoom, de productie van gedemineraliseerd water, de detailhandel en distributie van gedemineraliseerd water, de productie van water voor stoomketel, en de detailhandel en distributie van water voor stoomketel. De koper produceert eveneens lagedichtheidpolyetheen (LDPE).

Het College heeft met de auditeur vastgesteld dat de aangemelde transactie geen enkel of geen merkbaar horizontaal concentratie-effect heeft op het geheel van de betrokken markten. Het College heeft verder beslist dat er geen reden van bezorgdheid was voor het afgrenzen van cliënteel door de verwervende onderneming, en dat er geen aanwijzingen waren dat de wijziging van de controle over de verworven activiteiten de mogelijkheid of de prikkel zou creëren om toetreders tot de markt uit te sluiten.

Kinopolis

Op 31 maart 2017 heeft Kinopolis een verzoek ingediend tot opheffing van de voorwaarden die de Raad voor de Mededinging had opgelegd in 1997 aan de concentratie tussen de groepen Bert en Claeys die resulteerde in de Kinopolis Group. In 2006 diende Kinopolis reeds een opheffingsverzoek in, hetgeen leidde tot een lichte aanpassing door het arrest van het Brusselse Hof van Beroep van 11 maart 2010.

Gelet op de toenmalige marktstructuur had het Mededingingscollege op 31 mei 2017 beslist om de voorwaarde inzake het verkrijgen van voorafgaande goedkeuring van de BMA voor interne groei op te heffen na een overgangsperiode van twee jaar. De overige voorwaarden (inzake het verbod van exclusiviteits- en prioriteitsrechten bij de verdeling van films, het verbod van programmatie-overeenkomsten met onafhankelijke zaaluitbaters, en het verbod van overname door Kinopolis van andere complexen zonder voorafgaande goedkeuring van de BMA) werden behouden.

Het Marktenhof heeft bij arrest van 28 februari 2018:

- de beslissing van 31 mei 2017 van het Mededingingscollege bevestigd voor wat betreft het behoud van de Eerste en Tweede Voorwaarde, alsook voor wat betreft het behoud van de Vierde Voorwaarde voor wat betreft overnames;
- de beslissing van 31 mei 2017 van het Mededingingscollege vernietigd voor wat betreft de opheffing van de Vierde Voorwaarde voor wat betreft de nieuwe oprichting door Kinopolis (organische groei) wegens een motiveringsgebrek.

Het College heeft vervolgens op 26 april 2018 opnieuw beslist om de voorwaarde inzake het verkrijgen van voorafgaande goedkeuring van de BMA voor interne groei op te heffen na een overgangsperiode van twee jaar, dus eindigend op 26 april 2020. Deze beslissing betrof enkel de Vierde Voorwaarde voor wat betreft de nieuwe oprichting door Kinopolis (organische groei).

⁹ [Décision n°ABC-2019-C/C-11](#)

Deze beslissing is om procedurele redenen vernietigd door het Marktenhof bij arrest van 21 november 2018. Daarop werd een nieuw College samengesteld.

Het Marktenhof oordeelde verder dat, alvorens de BMA een nieuwe beslissing kon nemen, de volledige rechtspleging zoals voorzien in boek IV, artikel 58, §1 e.v. van het WER, diende nageleefd te worden en dat alle stappen van de besluitvorming minstens dienden te worden geactualiseerd.

Op 28 januari 2019 heeft Kinopolis een geactualiseerd verzoek tot opheffing van alle voorwaarden ingediend. Vervolgens heeft de auditeur haar onderzoek geactualiseerd en op 4 maart 2019 een geactualiseerd gemotiveerd ontwerp van beslissing aan Kinopolis en het College overgemaakt.

De beslissing van het College van 25 maart 2019¹⁰ betreft opnieuw enkel de gedeeltelijke opheffing van de vierde Voorwaarde inzake oprichting van nieuwe complexen (organische groei). De beslissing van het College van 31 mei 2017, deels bevestigd door het Marktenhof op 28 februari 2018, blijft onverkort gelden voor de eerste Voorwaarde en tweede Voorwaarde en de vierde Voorwaarde inzake overnames.

In de beslissing van 25 maart 2019 oordeelt het College, op basis van het geactualiseerd onderzoek van de auditeur, dat voor complexen met 7 zalen of minder en 1.125 zetels of minder, een nieuw Kinopolis complex pro-concurrentiële gevolgen zal teweeg brengen, waaronder het stimuleren van bioscoopbezoek door het creëren van nieuw aanbod en een ruimere keuze voor de consument, alsook een bijkomende prikkel voor concurrenten om zelf te investeren in nieuwe complexen en de filmbeleving te vernieuwen. Anderzijds is het risico op mededingingsbeperkende gevolgen van dergelijke complexen, zoals het verdrijven van bestaande complexen met als gevolg een verschraling van het aanbod, beperkt en blijft ook de impact op de versterking van de machtspositie van Kinopolis op de nationale vertoningsmarkt beperkt. Voor dergelijke complexen is een voorafgaande goedkeuring door de BMA niet meer vereist.

Om te vermijden dat Kinopolis deze beperking zou kunnen omzeilen, wordt als bijkomende voorwaarde opgelegd dat nieuwe complexen zich niet binnen een straal van 10km van een bestaand of nieuw op te richten Kinopolis complex mogen bevinden en dat Kinopolis dergelijke nieuwe complexen niet kan uitbreiden waarbij de drempel van 7 zalen of 1.125 zetels overschreden zou worden, zonder voorafgaande goedkeuring van de BMA. Ten slotte zal de aanmelding bij de BMA van een eventuele oprichting of uitbreiding van nieuwe complexen door Kinopolis volgens een vereenvoudigde procedure kunnen gebeuren.

De beperking van de organische groei vormde het voorwerp van een arrest van het Marktenhof en een latere beslissing van de BMA in 2020.

Telenet Group/De Vijver Media

Het Mededingingscollege heeft op 13 mei 2019¹¹ onder voorwaarden het verwerven goedgekeurd van de uitsluitende zeggenschap door Telenet Group BVBA (Telenet) over De Vijver Media NV (DVM).

DVM bezit een aantal dochterondernemingen waaronder SBS Belgium NV met de zenders Vier, Vijf en Zes, de programmamaker Woestijnvis NV en de reclameregie SBS Sale Belgium NV. Telenet enerzijds en de financiële holding Waterman en Waterman NV met Mediahuis NV anderzijds hadden sinds 2015 de gezamenlijke zeggenschap over DVM. Door de aangemelde transactie ontstaat door het wegvalen van geza-

¹⁰ [Beslissing nr.BMA-2019-C/C-13](#)

¹¹ [Beslissing nr.BMA-2019-C/C-16](#)

menlijke zeggenschap over verschillende schakels in de waardeketen een eenheid met uitsluitende zeggenschap van Telenet over een volledig verticaal geïntegreerde groep met de productie van content, tv-kanalen en een dominant distributieplatform.

De opgelegde verbintenissen betreffen met name de toegang van TV-platformen tot de zenders van DVM, de rangschikking van zenders in de digitale zender- en programmagids van het Telenet platform, de distributievergoedingen, de toegang van zenders tot het platform dat hen toelaat om gerichte reclame te maken op de set-top-boxen van de klanten van het Telenet platform, en de toegang tot kijkdata voor zenders die op het Telenet platform verdeeld worden.

Een trustee ziet toe op de naleving van de verbintenissen.

Ander Hedin/Jacobs

Het Mededingingscollege heeft op 1 juli 2019¹² de overname goedgekeurd waardoor Hedin België Bil AB en I.A. Hedin Bil AB 100% van de aandelen verwerven in J-Automotive B.V.B.A. Daardoor wordt ook de controle verworven over de dochtervennootschappen Gammalease N.V. en Autobedrijf Jacobs N.V.

Beide groepen zijn erkende concessiehouders voor Daimler Benz personenwagens, LCVs en vrachtwagens. Jacobs heeft vestigingen in Sint-Niklaas en in Lokeren.

Het College heeft met de auditeur vastgesteld dat de aangemelde transactie geen concentratie-effect heeft dat een goedkeuring van de concentratie in de weg zou staan.

MIG Motors/NAM

Het Mededingingscollege heeft op 8 juli 2019¹³ de overname goedgekeurd waardoor MIG Motors BVBA de uitsluitende controle verwerft over NAM NV door overname van 100% van de aandelen van SOKA, Mevrouw Sofie Martens, Mevrouw Katrien Martens, de Heer Roland Martens en Mevrouw Monique Leyns in NAM.

Beide groepen zijn actief betreffende de verkoop van nieuwe en tweedehands personenwagens en LCVs van merken van de Volkswagen groep en het onderhoud en herstellingen van deze voertuigen. NAM heeft vestigingen in Gent.

Het College heeft met de auditeur vastgesteld dat de aangemelde transactie geen concentratie-effect heeft dat een goedkeuring van de concentratie in de weg zou staan.

Conway/Alvadis

Het Mededingingscollege heeft op 23 juli 2019¹⁴ de overname goedgekeurd van Alvadis NV door Conway – The Convenience Company België NV.

De gevolgen van de transactie voor de mededinging dienden nader onderzocht te worden omwille van de activiteiten van beide ondernemingen op de Belgische (nationale) markten voor de inkoop en de distributie van prepaid vouchers.

¹² [Beslissing nr.BMA-2019-C/C-17](#)

¹³ [Beslissing nr.BMA-2019-C/C-19](#)

¹⁴ [Beslissing nr.BMA-2019-C/C-24](#)

Het College heeft met de auditeur vastgesteld dat de aangemelde transactie geen concentratie-effect heeft dat een goedkeuring van de concentratie in de weg zou staan.

AVS/Fero

Het Mededingingscollege heeft op 5 september 2019¹⁵ de overname goedgekeurd van de ondernemingen die de Fero groep vormen door AVS Group GmbH.

De gevolgen van de transactie voor de mededinging dienden nader onderzocht te worden omwille van de verticale relaties tussen ondernemingen uit beide groepen op de EU markt voor het leveren van uitrusting voor tijdelijke verkeerssignalisatie en op de Belgische markt voor het verstrekken van tijdelijke verkeerssignalisatiediensten.

Het College heeft met de auditeur vastgesteld dat de aangemelde transactie geen concentratie-effect heeft dat een goedkeuring van de concentratie in de weg zou staan.

Boulangier/Krefël

Het Mededingingscollege heeft op 12 november 2019¹⁶ de overname goedgekeurd van Krëfel NV met haar filialen Hifi International SA en Tones BVBA door de High Tech Multicanal Group SA (HTM) en Boulangier SA (Boulangier). De groep HTM is op de Belgische markt aanwezig met de groep Electro Dépôt.

De gevolgen van de transactie voor de mededinging werden nader onderzocht omwille van de horizontale relaties tussen ondernemingen uit beide groepen op de markt voor de distributie in kleinhandel van zogeheten witte huishoudelijke toestellen.

Het College heeft met de auditeur vastgesteld dat de aangemelde transactie geen concentratie-effect heeft dat een goedkeuring van de concentratie in de weg zou staan.

¹⁵ [Beslissing nr.BMA-2019-C/C-28](#)

¹⁶ [Décision n°ABC-2019-C/C-40](#)

V. Het contentieux waarin de Autoriteit betrokken is

V.1 Enkele cijfers

Voor het Hof van Beroep en het Hof van Cassatie in de zaken van de BMA en van de voormalige Raad voor de Mededinging:

2019	Aantal	Referentie
Beroepen ingesteld in 2019	3	The Great Circle/BMA : 2019/MR/1 Kinapolis/BMA : 2019/MR/2 Ordre des pharmaciens/BMA : 2019/MR/3
Arresten van het Hof van Beroep	3	The Great Circle/BMA : 2019/MR/1: arrest van 8 mei 2019 Proximus/BMA: 2009/MR/3: arrest van 9 oktober 2019 Kinapolis /ABC: 2019/MR/2: arrest van 29 oktober 2019
Arresten van het Hof van Cassatie	1	Distripaints en Novelta/BMA : C-18.250.N : arrest van 12 september 2019
Overige hangende beroepen	1	bpost/BMA: 2019/MR/4
Cassatievoorzieningen	0	
Overige hangende Cassatieberoepen	0	

V.2 Beknopte bespreking

In 2019 heeft het Marktenhof uitspraak gedaan in drie beroepsprocedures tegen beslissingen van de BMA.

De eerste beroepsprocedure had betrekking op het verzoek om voorlopige maatregelen door een onderneming die op software gebaseerde navigatiediensten aan zeilers verstrekt. Deze onderneming maakte daarvoor gebruik van de weerdata van het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI) maar deze instelling had de levering daarvan stopgezet. In een beslissing van 15 februari 2019 verwierp het Mededingingscollege het verzoek om voorlopige maatregelen. Het Marktenhof verklaarde op 8 mei 2019 het beroep dat door de onderneming was ingesteld, niet-ontvankelijk (2019/MR/1). De onderneming had haar beroep er toe beperkt het Hof te vragen om zijn beslissing in de plaats te stellen van de beslissing van het College. De onderneming vroeg om voorlopige maatregelen toe te wijzen, zonder evenwel de wettigheid of de regelmatigheid van de beslissing zelf te bekritisieren. Daarenboven oordeelde het Hof op grond van artikel IV. 79, § 2, alinea 3 Wetboek van economisch recht dat het in deze zaak enkel een vernietigingsbevoegdheid had en dus geen voorlopige maatregelen kon toekennen in de plaats van de BMA.

De tweede beroepsprocedures betrof het beroep tot nietigverklaring van de beslissing in de zaak Proximus van 26 mei 2009 van de voormalige Raad voor de Mededinging waarbij een geldboete was opgelegd wegens misbruik van machtspositie. In een uitspraak van 9 oktober 2019 oordeelde het Marktenhof dat de overeenkomstig de mededingingswet 1999 verrichte huiszoeking in de lokalen van Proximus onwettig waren. Immers, de huiszoeking was niet onderworpen aan een daadwerkelijk, "ex ante" of "ex post", toezicht van een onpartijdige rechter. Dit was in strijd met het fundamenteel recht van de bescherming van het privéleven en de onschendbaarheid van de woning. Daarbij verwees het Hof naar twee arresten van het

Hof van Cassatie van 26 april 2018 (zaken Stuwadoors en Reisbureaus) en twee arresten van het Grondwettelijk Hof van 10 december 2014 en 22 december 2011. De zaak wordt momenteel verder in staat gesteld voor het Marktenhof ten aanzien van de gevolgen van de onwettige huiszoeking voor de geldigheid van de boetebeslissing van de Raad voor de Mededinging.

De derde beroepsprocedure betrof de gedeeltelijke opheffing door de BMA van de voorwaarden voor de goedkeuring van de fusie tussen de Bert- en Claeys-groepen (die Kinopolis zijn geworden) in 1997. In het vorige jaarverslag werd aangegeven dat het Marktenhof op 21 november 2018 (2018/MR/3) de nietigverklaring had uitgesproken van de beslissing van het Mededingingscollege van 26 april 2018 waarbij de vierde voorwaarde voor de oprichting van nieuwe complexen door Kinopolis met een overgangperiode van twee jaar werd opgeheven. In uitvoering van het arrest van 21 november 2018 heeft het auditoraat het onderzoek geactualiseerd. Op 25 maart 2019 besliste het Mededingingscollege de vierde voorwaarde op te heffen voor wat betreft de oprichting van kleine bioscoopcomplexen (7 zalen of minder en 1.125 zetels of minder) en mits naleving van bepaalde beperkingen. In een arrest van 23 oktober 2019 vernietigde het Marktenhof echter deze beslissing voor wat betreft de beperking van de opheffing van de vierde voorwaarde tot de kleine complexen. Het Hof meende niettemin dat een onmiddellijke en integrale opheffing van de vierde voorwaarde inzake organische groei (oprichting van nieuwe complexen) de daadwerkelijke mededinging zou kunnen beperken gelet op het mogelijke disruptieve effect op de concurrenten van Kinopolis. Om de concurrenten toe te laten zich voor te bereiden verwees het Hof de zaak opnieuw naar de BMA voor de bepaling van een proportionele, passende en effectieve overgangperiode. Na een nieuwe actualisatie van het onderzoek door het auditoraat besliste het Mededingingscollege op 11 februari 2020 om de vierde voorwaarde inzake organische groei integraal op te heffen met ingang van 12 augustus 2021.

Tenslotte velde het Hof van Cassatie op 12 september 2019 een arrest waarin de draagwijdte werd gepreciseerd van het begrip volle rechtsmacht van het Marktenhof aangaande beslissingen van het auditoraat (bij de voormalige Raad voor de Mededinging) m.b.t. de aanwending in het onderzoek van gegevens die in beslag werden genomen tijdens een huiszoeking. Het Marktenhof is niet verplicht de in beslag genomen gegevens zelf te onderzoeken, maar mag de toetsing beperken tot de vragen of de procedurevoorschriften in acht zijn genomen, of de motivering afdoende is, of de feiten juist zijn weergegeven en of er geen sprake is van een kennelijk onjuiste beoordeling van de feiten dan wel van een misbruik van bevoegdheid. Het Marktenhof moet op grond van de aangenomen feiten oordelen of de beslissing inzake de aanwending in het onderzoek van de in beslag genomen gegevens met het oog op de vaststelling van een restrictieve praktijk al dan niet gerechtvaardigd is.

VI. Amicus brieven

De BMA werd niet gevraagd amicus brieven te schrijven in 2019.

VII. Formele adviezen

VI.1 Bindende formele adviezen

BIPT

Het Directiecomité bracht een advies uit aangaande drie ontwerpen van beslissing van het BIPT betreffende de kapitaalkosten voor de operatoren met een sterke machtspositie, de markt voor hoogwaardige toegang en de analyse van het referentieaanbod van Proximus voor enerzijds bitstreamtoegang tot het glasvezelaansluitnetwerk en anderzijds voor ontbundelde - en bitstreamtoegang tot het koperen aansluitnetwerk.

De BMA meent, conform artikel 55, § 4 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, dat de conclusies van de voorgenomen beslissing in overeenstemming zijn met de door het mededingingsrecht beoogde doelstellingen.

VI.2 Andere formele adviezen

Werking van de hardfruit sector in Vlaanderen

Op 20 december 2019 heeft het Directiecomité advies uitgebracht aan het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid betreffende de werking van de hardfruit sector in Vlaanderen. Men is op zoek naar mechanismen om de crisissituatie in de hardfruitsector aan te pakken en de gesprekken met deze afdeling en het daaruit voortvloeiende advies van de BMA waren gericht op:

- Het instellen van een bodemprijs (eventueel gelinkt aan de kostprijs);
- Het optimaliseren van de veilingklok;
- Het organiseren van een voorwaartse markt via termijnmarkten;
- Het installeren van een poolsysteem binnen de producentenorganisaties.

De BMA heeft op de eerste plaats verwezen naar de regels inzake de toepassing van het mededingingsrecht in de landbouwsector en gesteld dat de uitzonderingen die bepaald zijn in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid strikt moeten worden geïnterpreteerd. De BMA zag op een aantal punten geen mededingingsrechtelijk probleem. Maar zij oordeelde daarentegen dat een collectieve vaststelling van minimumverkoopprijzen binnen een PO of UPO niet op grond van de gedragingen die noodzakelijk zijn om de hun in het kader van de gemeenschappelijke organisatie van de desbetreffende markt toevertrouwde taken uit te voeren, als evenredig aan de doelstellingen van stabilisatie van de prijzen of concentratie van het aanbod kan worden beschouwd, wanneer producenten die hun eigen productie zelf afzetten, daardoor geen prijs onder deze minimumprijzen mogen hanteren¹⁷.

¹⁷ Vergelijk met Witlof-arrest, punt 66. Zie ook artikelen 160, lid 2 en 173, lid 1, onder b), GMO-verordening en artikel 12 Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/891 van de Commissie van 13 maart 2017 (zoals nadien gewijzigd) tot aanvulling van o.m. de GMO-Verordening.

VIII. Het Europese netwerk (ECN) en de internationale samenwerking

De bijdrage van de BMA aan de activiteiten van het ECN en haar bijdrage in het kader van diverse andere internationale instanties in 2019 kunnen als volgt worden samengevat (vergelijking met de activiteiten van de BMA in 2018):

	2019	2018
ECN Adviescomités		
<i>Inbreuken (Verordening 1/2003)</i>	15	12
<i>Concentraties (Verordening 139/2004)</i>	11	12, rapporteur in 1 zaak
<i>Besprekingen met betrokken partijen</i>	3	5
ECN Werkgroepen		
<i>Plenaire vergaderingen ECN (incl. DG meetings)</i>	4, 2 presentaties	5
<i>Vergaderingen subwerkgroepen</i>	28, 4 schriftelijke bijdragen	21, 8 schriftelijke bijdragen
Huiszoekingen		
<i>Bijstand bij EU-inspecties</i>	1	2
<i>Op vraag van nationale autoriteiten</i>	0	1
Varia		
<i>Vragen van nationale autoriteiten</i>	57	38
<i>Andere assistentie aan nationale autoriteiten (art. 22 Vo 1/2003)</i>	1	1
<i>Vragen aan nationale autoriteiten</i>	3	1
<i>Bilaterale contacten (Commissie en NCAs)</i>	8	7
OESO		
<i>Competition Committee en Bureau</i>	4, voorzitter herkozen als lid van het bureau	5, voorzitter herkozen als lid van het bureau, 1 schriftelijke bijdrage
<i>Werkgroepen</i>	2, 6 schriftelijke bijdragen	4, 2 mondelinge bijdragen
ICN		
<i>Jaarlijkse vergadering</i>	1 (panel voorzitter)	1 (moderator voor 1 sessie)
<i>Werkgroepen</i>	/	/
<i>Bilaterale contacten</i>	/	/
ECA		
<i>Jaarlijkse vergadering</i>	1, presentatie	1

Naast meer formele contacten waren er ook tientallen informele contacten tussen de voorzitter of het Auditoraat en collega's bij de Europese Commissie en in andere nationale autoriteiten.

De voorzitter van de BMA heeft onder meer schriftelijke opmerkingen in vergaderingen of contacten neergelegd over de volgende onderwerpen:

- Brexit,
- het toepassingsgebied van groepsvrijstellingen in het Belgisch recht,
- het versterken van nationale autoriteiten, en
- voorlopige maatregelen.

- De voorzitters van de mededingingsautoriteiten van de drie Benelux landen (de BMA, ACM en de Conseil de la Concurrence) hebben op 2 oktober 2019 een gemeenschappelijk memorandum gepubliceerd: *Challenges faced by competition authorities in a digital world*. Zij pleiten daarin voor het actualiseren van richtsnoeren, het geven van meer advies aan ondernemingen, ook wanneer er nog geen gevestigde rechtspraak bestaat, bij voorbeeld door het toepassen van artikel 10 in Verordening 1/2003, en voor het overwegen van een *ex ante* instrument voor de beoordeling van sommige transacties betreffende de digitale economie of andere snel evoluerende markten.

IX. Het informele mededingingsbeleid en *advocacy*

De activiteiten van de BMA in het kader van het informele mededingingsbeleid en *advocacy* moeten het hefboomeffect van de werking van de mededingingsautoriteit versterken. In dit verslag onderscheiden wij

- (i) informele tussenkomsten betreffende overwogen praktijken,
- (ii) eigen sectoronderzoeken,
- (iii) samenwerking met regulatoren,
- (iv) het beantwoorden van diverse vragen die aan de Autoriteit worden gesteld,
- (v) diverse *advocacy*-initiatieven, en
- (vi) de betrokkenheid van de BMA bij regelgevende initiatieven.

IX.1 Informele tussenkomsten

In januari 2015 publiceerde de BMA een mededeling over de informele zienswijzen van de voorzitter¹⁸. De voorzitter kan, in zoverre de middelen en prioriteiten het toelaten, informele zienswijzen afgeven als aan de volgende voorwaarden voldaan is:

- het moet een reëel overwogen overeenkomst of regeling betreffen die nog niet is gesloten of waaraan alleszins nog geen uitvoering is gegeven,
- er mag geen gelijkaardige of verwante vraag aan de orde zijn in een zaak bij de Europese Commissie, het Auditoraat, het Mededingingscollege, of in een procedure voor een Belgische of communautaire rechter,
- het moet een nieuwe rechtsvraag betreffen.

De voorzitter heeft in 2019 geen informele zienswijzen afgegeven.

De praktijk van de BMA kent evenwel een onderscheid tussen verzoeken om informeel advies aan de voorzitter, en verzoeken die tot de BMA zijn gericht, en dan beantwoord worden door het Directiecomité.

De BMA heeft op hun verzoek advies gegeven aan de Commissie bedrijfsleven van de Kamer over de voorstellen betreffende misbruik van economische afhankelijkheid, aan de Minister voor economie over de voorstellen betreffende het screenen van buitenlandse investeringen en over een resolutie van de Senaat

¹⁸ [Informeel zienswijzen](#).

betreffende mededingingsrecht en de digitale economie, aan de Kanselarij van de Eerste Minister, de Commissie Algemeen Beleid van het Vlaamse Parlement en aan de Quaestuur van de Kamer inzake openbare aanbestedingen en aan de Vlaamse administratie over de hard fruit sector.

IX.2 Samenwerking met regulatoren en de FOD Economie

De samenwerking met de Dienst Mededinging in de Algemene Directie Economische Reglementering en met de Algemene Directie Economische Analyses en Internationale Economie werd voortgezet in overeenstemming met het protocol tussen de BMA en de FOD Economie. Er werd met name nauw samengewerkt aan de initiatieven en maatregelen die moeten worden genomen na de goedkeuring van de wetten van 2 mei en 4 april 2019.

Er was een vergadering van de twee directiecomités in het kader van de samenwerking met de BIPT.

De BMA en de gegevensbeschermingsautoriteit zijn besprekingen begonnen met het oog op het sluiten van een memorandum van samenwerking.

IX.3 Het beantwoorden van diverse vragen die aan de Autoriteit worden gesteld en haar betrokkenheid in onderzoeken en procedures (andere dan beroepen tegen eigen beslissingen)

Deze tussenkomsten van de BMA in 2019 kunnen kwantitatief als volgt worden samengevat (in vergelijking met de activiteiten van de BMA in 2018):

	2019	2018
Parlementaire vragen	10	6
Parlementaire hoorzittingen en parlementaire commissies	3	1(a)
Vorbereiding van de interventies in procedures (b)	0	0
Adviezen over en redigeren van wetgevende initiatieven	7	6
Medewerking aan externe onderzoeken (IMF e.a.)	2	2
Vergaderingen van de Commissie voor de Mededinging	2	2
Andere vragen gesteld aan de BMA	171	152
<i>Vragen over boek IV WER (algemene uitleg)</i>	20	20
<i>Vragen over de Europese concurrentieregels</i>	2	5
<i>Vragen m.b.t. specifieke gevallen</i>	57	56
<i>Vragen over handelspraktijken</i>	63	57
<i>Vragen betreffende bevoegdheden van andere departementen</i>	26	13
<i>Informeel "dossiers"</i>	3	1

(a) Voor het Parlement van de Federatie Wallonië-Brussel/Waals Parlement inzake de evolutie en de toekomst van de perssector

(b) Van de staat, de regering of de minister voor het Hof van Justitie of andere hoven.

IX.4 Diverse andere *advocacy* initiatieven

Hieronder een overzicht van diverse andere initiatieven die op het gebied van *advocacy* werden genomen in 2019 (in vergelijking tot de activiteiten van de BMA in 2018):

	2019	2018
Conferenties en deelname aan debatten	45 (georganiseerd door of met o.a. de Academy of European Law ; ACE ; ACM ; AmCham ; de Belgische Vereniging voor de Studie van het Mededingingsrecht; Benelux ; Brunswick ; Brussels School of Competition ; CERRE ; Chaire Valeurs et politiques des informations personnelles ; CITIP ; College of Europe ; Competitio ; Competition Law Symposium ; Concurrences ; CORE Symposium ; CPI ; ECA ; ETLA ; FOD Economie ; Global Competition Law Centre ; ICC Moot Court ; Informa Connect ; Innovation & IP Forum; Instituut voor bedrijfsjuristen ; International Bar Association ; Knect ; LIDC ; de universiteiten van Antwerpen, Leuven, Londen (UCL Jevons Institute et UCL Law Faculty), Nijmegen.	38 (georganiseerd door of met o.a. Antitrust enforcement in digital markets ; de American Bar Association ; Ascola ; de Association of competition economics ; de Belgische Vereniging voor de Studie van het Mededingingsrecht ; de Benelux ; BEUC ; de BSC; de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven ; de College of Europe ; Concurrences ; Dominance 2018 ; IMEDIPA ; Forschungsinstitut für Wirtschaft ; het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding ; International Bar Association ; Knect ; Lexxion ; de mededingingsautoriteiten van Bulgarije, Luxembourg en Portugal ; de Nationale Bank van België ; Société royale d'économie politique de Belgique ; Pros and Cons ; de universiteiten van Antwerpen, Leuven, Londen (King's College, UCL Jevons Institute en UCL Law Faculty), VUB.
Bijdrage aan tijdschriften en bundels	8	2
Lidmaatschap redactie- en adviescomités van gespecialiseerde tijdschriften	7	2

X. Regelgeving

Aanvullend op het gegeven advies op het gebied van regelgevingsinitiatieven, heeft de BMA in 2019 deelgenomen aan de werkzaamheden met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen naar aanleiding van de herziening van boek IV WER, de voorstellen betreffende het invoeren van een inbreuk wgens misbruik van economische afhankelijkheid en het screenen van buitenlandse investeringen.

XI. De economische effecten van het Belgische mededingingsbeleid

XI.1 Inleiding

In de afgelopen jaren heeft de BMA jaarlijks een schatting gemaakt van het economische effect van het Belgische mededingingsbeleid op de consumentenwelvaart. Het is niet eenvoudig om het economische effect van het mededingingsbeleid te identificeren, en nog moeilijker om het effect te kwantificeren. Zoals verder meer in detail wordt besproken kan er gebruikgemaakt worden van methodologieën ontwikkeld door andere mededingingsautoriteiten om die impact te berekenen.

Het directe voordeel dat de consumenten ten goede komt als gevolg van het optreden van mededingingsautoriteiten bestaat uit verschillende componenten. Enerzijds kan een prijseffect ontstaan wanneer het optreden door de autoriteiten leidt tot een lagere prijs, bijvoorbeeld omdat kartellisten na de interventie hun prijzen weer laten zakken. Anderzijds kan een allocatie-effect ontstaan indien de aangepaste prijzen leiden tot een wijziging van de verkochte hoeveelheden. Het vaststellen van een effect op het niveau van de consument is echter minder evident wanneer het onderzoek gericht is op het detecteren van o.a. roofprijzen, wurgprijzen, verkoopweigering.

Dergelijke maatregelen zijn immers naast het herstellen van consumentenschade, eveneens bedoeld om de concurrentie opnieuw maximale kansen te geven door het opheffen van toetredings- en andere belemmeringen. Om die reden ging de aandacht de afgelopen jaren niet alleen naar praktijken met een direct effect voor de consument, maar ook naar het bekomen van positieve effecten op langere termijn van toenemende concurrentie.

Het berekenen van de effecten van restrictieve praktijken en misbruiken van dominante posities van de BMA gebeurt ex post: de handelingen van de betrokken ondernemingen, en de daaruit voortvloeiende gevolgen, vonden plaats in het verleden. Er is dus minstens zekerheid, in de juridische zin van het woord, over het bestaan van anti-concurrentiële handelingen. De evaluatie van de controle op fusies en overnames is daarentegen een hypothetische oefening, die ex ante plaatsvindt, en waarbij de veronderstelling moet gemaakt worden dat de betrokken partijen de prijs (of andere parameters) in de toekomst zouden wijzigen indien de mededingingsautoriteit de fusie of overname niet zou verbieden of aanpassen.

Sommige autoriteiten, waaronder de Europese Commissie, de CMA (Verenigd Koninkrijk), de ACM (Nederland) en ook de OESO houden in hun impactmeting rekening met de positieve effecten voor marktfunctionering van concentratietoezicht. Daarom hebben we besloten om het effect van die concentratiezaken mee in rekening te brengen waar de aard van de interventie van de BMA een effect heeft teweeggebracht.

Omdat de effecten van de interventies van de Autoriteit in internationale en informele procedures niet kwantificeerbaar zijn, worden ze niet in aanmerking genomen voor de berekening van het effect op consumentenwelvaart. Er zijn nochtans sterke aanwijzingen dat informele procedures een belangrijke invloed kunnen hebben.

Bij dat alles moet worden opgemerkt dat het nuttige effect van de werking van de mededingingsautoriteit niet beperkt is tot het kwantificeerbare effect van de zaken waarin een inbreuk werd vastgesteld:

- er wordt algemeen aangenomen dat het indirecte effect van een beslissing belangrijker is dan het directe onder meer omwille van het afschrikkende effect van die beslissingen; volgens een studie van de

Britse mededingingsautoriteit is het afschrikkende (*deterrent*) effect minstens even groot - tot zelfs 3 maal groter - als het directe economische effect van het concurrentiebeleid¹⁹;

- ook het informele mededingingsbeleid draagt bij tot een beter mededingingsklimaat, en misschien in al zijn dimensies met inbegrip van de *advocacy* niet minder dan het formele mededingingsbeleid; het formele beleid blijft echter de hoeksteen waarvan het nuttige effect van het informele beleid afhankelijk is;
- de Belgische Autoriteit levert zijn bescheiden maar reële bijdrage tot het bereiken van het nuttige effect van het mededingingsbeleid van de Europese Commissie;
- naast de “statische” kwantitatieve effecten gaat van concurrentie ook een prikkel uit naar de ontwikkeling van de kwaliteit van producten en product- en procesinnovatie, maar die dynamische effecten zijn veel moeilijker objectief meetbaar, zodat ze uit praktische overwegingen buiten beschouwing worden gelaten.

XI.2 Methode

Een aantal belangrijke items in verband met de meting van de activiteiten van mededingingsautoriteiten - voor zowel de meetmethode, als een aantal meer algemene principes voor dataverzameling en assumpties - worden door de OESO besproken in haar “*Guide for helping competition authorities assess the expected impact of their activities*”²⁰. De OESO heeft zich voor de opmaak van dat document laten inspireren door de aanpak van mededingingsautoriteiten die reeds enkele jaren actief zijn in het uitvoeren en publiceren van impactstudies, waaronder de Europese, de Britse en de Nederlandse mededingingsautoriteiten.

De aanpak van de OESO wordt in de effectmeting hieronder als basisscenario gehanteerd.

Bovendien zijn er sensitiviteitsanalyses uitgevoerd waarbij bepaalde parameters zijn aangepast om een vergelijking te kunnen maken met de berekeningswijze van de Europese Commissie.

Het (statisch) effect op consumenten van de interventies van de mededingingsautoriteit wordt voor elke beslissing afzonderlijk berekend op basis van volgende informatie:

- de betrokken omzet;
- de prijsstijging die werd vermeden;
- de verwachte duur van het prijseffect.

Het totale effect per beslissing is het product van die drie gegevens. Het totale jaarlijkse effect is de som van de totale effecten van alle beslissingen die in het desbetreffende jaar werden genomen.

Indien mogelijk worden voor elke parameter de meest gedetailleerde gegevens gebruikt. In heel wat dossiers is die informatie echter niet voorhanden, of kan de informatie niet worden gebruikt omwille van confidentialiteitsredenen. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de hypothesen die worden gehanteerd door de OESO en de Europese Commissie²¹.

¹⁹ *The deterrent effect of competition enforcement by the OFT*, OFT, NMA conference on measuring the effects of competition law enforcement, October 2007, discussion paper OFT March 2008. Dezelfde studie toont dat, in de periode 2000- 2006, ieder kartel bestraft door de autoriteit heeft de uitvoering van 5 geplande kartelovereenkomsten voorkomen (ratio 5/1).

²⁰ <https://www.oecd.org/daf/competition/Guide-competition-impact-assessmentEN.pdf>

²¹ De door de Europese Commissie gehanteerde hypothesen zijn geactualiseerd en wijken daarom af van die in eerdere jaarverslagen.

	OESO	EU
Betrokken omzet		
Kartelzaken	Ex-ante omzet betrokken onderneming(en) in betrokken markt(en)	Omzet betrokken onderneming(en) in betrokken markt(en)
Machtsmisbruik	Ex-ante omzet betrokken onderneming(en) in betrokken markt(en)	NA
Concentratietoezicht	Ex-ante omzet van alle ondernemingen die actief zijn in de betrokken markt(en)	Omzet van alle ondernemingen die actief zijn in de markt(en) waar een prijsstijging verwacht wordt
Prijseffect		
Kartelzaken	10 %	[10 %, 15 %]
Machtsmisbruik	5 %	NA
Concentratietoezicht	3 %	[3 %, 5 %]
Duurtijd		
Kartelzaken	3 jaar	1-3-6 jaar (afhankelijk van de stabiliteit van het kartel)
Machtsmisbruik	3 jaar	NA
Concentratietoezicht	2 jaar	2-3-5 jaar of langer (afhankelijk van toetredings- of uitbreidingsbarrières in de sector)

De impact van voorlopige maatregelen wordt op dezelfde manier berekend als de "prima facie"-inbreuk waarvoor ze werden toegekend. Alleen wordt de duur van de impact beperkt tot de duur dat de maatregel gehandhaafd bleef (met een maximum van drie jaar, als de maatregel niet expliciet in de tijd beperkt is).

In de berekeningen voor restrictieve praktijken wordt een onderscheid gemaakt tussen horizontale inbreuken (kartels) en verticale restricties. Van verticale restrictieve praktijken wordt verwacht dat de mogelijke impact op het prijsniveau minder groot is dan bij horizontale mededingingsafspraken. Om die reden wordt de geschatte prijsimpact van verticale restrictieve praktijken beperkt tot een prijsverhoging van 5 %, zoals het geval is bij misbruiken van machtspositie.

Ten slotte verwijzen de OESO- en EU-richtlijnen voor de betrokken omzet naar de omzet van de betrokken onderneming(en) in de betrokken markt(en). Hierbij kan een ruime of enge interpretatie worden toegepast. In de brede zin kan de betrokken markt beschouwd worden als de relevante product- en geografische markt waarop de inbreuk (of de concentratie) heeft plaatsgevonden. Met het oog op het inschatten van de economische impact van een bepaalde inbreuk/ concentratie kan die ruime benadering als redelijk beschouwd worden. Immers, de impact van de vastgestelde inbreuk zal niet enkel een prijsverhogend effect hebben gehad op de betrokken producten, maar evenzeer op producten die in sterke mate substitueerbaar zijn. Echter, niet in alle dossiers dient de relevante markt nauwgezet en definitief bepaald te worden om een inbreuk te bewijzen. Voorts wordt in bepaalde dossiers een onderscheid gemaakt tussen de relevante markt (betrokken markt in de brede zin) en de waarde van de verkochte goederen of diensten van de onderneming die wordt gebruikt om de boete te bepalen (zie boeterichtlijnen). Omdat voor enkele zaken de betrokken markt in de brede zin en de betrokken markt in de enge zin in termen van omzet sterk van elkaar verschillen, worden in onderstaande tabel resultaten weergegeven voor de OESO-methode als voor de EU-methode. Aangezien de EU-methode niet voorziet in een schatting van de gevolgen voor misbruik van een dominante positie, zijn deze alleen geschat met de OESO-methode, zowel voor de "OESO" -resultaten als voor "EU" -resultaten (zie onderstaande tabel).

Wat het referentiejaar betreft van de omzet, wordt voor inbreukzaken de omzet genomen van het laatste volledige jaar waarin de inbreuk werd vastgesteld. Voor concentratiezaken wordt de omzet van het laatste volledige jaar genomen voor het jaar waarin de beslissing werd genomen.

XI.3 Resultaten (in miljoen euro)

Methode	OESO	EU	OESO (conservatief)	EU (conservatief)
Jaar				
2015	2465,6	770,8	558,0	198,5
2016	394,2	378,8	373,6	369,5
2017	204,0	200,6	204,0	200,6
2018	13,0	8,2	11,8	7,5
2019	2 635,5	3 355,6	1 758,6	2 254,9
driejaarlijks voortschrijdend gemiddelde				
2013-2015	1.075,3	394,0	221,5	77,0
2014-2016	1.156,5	505,1	311,2	189,7
2015-2017	1024,9	448,8	378,7	255,07
2016-2018	203,7	195,9	196,5	192,5
2017-2019	950,8	1 188,1	658,1	821,0

De resultaten in deze tabel bevestigen dat het economische effect van de beslissingen van de BMA belangrijk is voor Belgische bedrijven en consumenten. Dat effect overtreft aanzienlijk de kosten van de BMA.

Het economische effect verschilt van jaar tot jaar en hangt grotendeels af van de gehanteerde methode. De economische impact van de BMA in 2019 was groter dan in de voorgaande jaren, in het bijzonder voor het jaar 2018. Deze grotere economische impact kan worden verklaard door het feit dat de beslissingen die in aanmerking worden genomen voor de berekening van de economische impact van het jaar 2019 betrekking hebben op economische sectoren met belangrijke omzetcijfers.

Met name de door de BMA vastgestelde schendingen in de farmaceutische sector hebben een bijzonder grote economische impact, aangezien de betrokken omzet zeer hoog is. Dit is ook het geval (maar in mindere mate) voor de Telenet/ DVM-concentratie, goedgekeurd door de BMA met verbintenissen.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat, in tegenstelling tot de resultaten volgens de OESO-methodologie, de resultaten volgens de EU-methodologie niet vergelijkbaar zijn tussen jaren als gevolg van een bijwerking van de methodologie²².

²² Zie vorige voetnoot.

Bijlage: Het prioriteitenbeleid van de Belgische Mededingingsautoriteit voor 2020

1. Inleiding

In 2019 hebben verscheidene nationale organisaties, zoals de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven²³, en internationale organisaties, zoals de OESO²⁴ en de Europese Commissie²⁵, gewezen op het belang van concurrentie voor de Belgische bedrijven en consumenten, alsook op de noodzaak van een verhoging van de middelen van de Belgische Mededingingsautoriteit (hierna "BMA"). Zij baseerden zich daarvoor op een aantal onderzoeken. Zo herinnerde de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven eraan dat de bruto-uurlonen gelijk stegen in België en in de buurlanden (59,4 %), maar dat in België de lonen in reële cijfers slechts met 8,0 % omhoog gingen, terwijl zij in de buurlanden met gemiddeld 17,1 % stegen.²⁶ Voorts vormen de evolutie en het niveau van de prijzen van de B2B verhandelbare diensten een belangrijk element van competitiviteit met het buitenland, aangezien twee derde van de geëxporteerde toegevoegde waarde, d.w.z. van de in België gecreëerde toegevoegde waarde in de exporten, afkomstig is uit diensten.

De BMA levert aldus een actieve bijdrage tot de initiatieven die de werking van de concurrentie op de markten beschermen met het oog op het verbeteren van het welzijn van de consumenten en de ondersteuning van de groei, de tewerkstelling en de competitiviteit van de economie. Naast het indirecte optreden via haar participaties in internationale adviescomités en werkgroepen beschikt de BMA over drie soorten instrumenten om de werking van de markten te bevorderen:

- (vii) de formele procedures gericht op de vervolging van inbreuken op de Belgische en/of Europese wetgeving inzake mededinging;
- (viii) de controle op de concentraties;
- (ix) het informele mededingingsbeleid, dat een breed spectrum aan interventie-mogelijkheden omvat.

Het informele mededingingsbeleid behelst aan de ene kant het interpreteren van de concurrentieregels en het toelichten van de handelingen van de BMA aan de hand van antwoorden op vragen die gesteld worden door stakeholders, of vragen die gesteld worden aan de contactpersonen die vermeld staan op de website van de Autoriteit. In de praktijk wordt de interpretatie van concurrentieregels via verschillende kanalen verspreid, waaronder de publicatie van richtsnoeren, de informele adviezen, de bijstand aan jurisdictie (*amicus curiae*), de deelname aan conferenties en de bijdragen aan publicaties over mededingingsrecht. Het informele mededingingsbeleid van de BMA houdt aan de andere kant een screening van de mededingingswetgeving in, waarbij de Autoriteit betrokken is bij het uitwerken van de regelgeving²⁷, teneinde te verzekeren dat ze de mate van concurrentie op de markten niet vermindert.

²³ Centrale Raad voor Bedrijfsleven (2019), 'Rapport Tewerkstelling-Competitiviteit (REC) 2018-2019 : De uitdagingen van de Belgische economie', pagina 40.

²⁴ OESO (2019), "In-Dept Productivity Review of Belgium, Action 1.

²⁵ Council recommendation on the 2019 National Reform Programme of Belgium and delivering a Council opinion on the 2019 Stability Programme of Belgium, §21.

²⁶ Centrale Raad voor Bedrijfsleven (2019) op.cit.

²⁷ De maatregelen ter bevordering van de concurrentie behoren niet noodzakelijke exclusief tot Boek IV van het Wetboek van Economisch Recht, noch tot de mededingingsautoriteit zelf: ook andere instellingen kunnen maatregelen aanwenden om de werking van bepaalde markten te verbeteren.

Vermits de BMA niet over een discretionaire bevoegdheid beschikt voor het selecteren van dossiers inzake controle op concentraties, behandelt deze nota over de prioriteiten van de BMA enkel de eerste van die drie beleidsinstrumenten. De toepassing van het mededingingsrecht voor restrictieve praktijken met het eventueel opleggen van boetes vormt inderdaad de kern van de activiteiten van de BMA, en bepaalt grotendeels de impact van de ondernomen acties van de BMA op de marktwerking. Die toepassing van het recht laat toe om onmiddellijk te reageren op het gedrag van de marktspelers, bijvoorbeeld door het opleggen van boetes om inbreuken te sanctioneren en te ontmoedigen, maar evenzeer door het opleggen van corrigerende maatregelen, zoals de voorlopige maatregelen, of door het verplicht maken van verbintenissen die door de bedrijven werden voorgesteld. Die impact beperkt zich niet tot het directe effect van de procedure op de markt in kwestie, maar breidt zich uit tot het verwachte effect op het gedrag van andere ondernemingen en de capaciteit om de economische groei te ondersteunen.

De voorliggende nota werd opgesteld in het licht van de bevoegdheid van het Directiecomité van de BMA overeenkomstig artikel IV.25 van het Wetboek van Economisch Recht.

De nota is als volgt opgedeeld in 2 secties:

- Sectie 2 legt uit op welke manier de BMA de selectie maakt van de formele onderzoeken die ze uitvoert;
- Sectie 3 beschrijft de strategische en sectorale prioriteiten inzake mededingingsbeleid die de BMA zal nastreven in 2020.

2. Het bepalen van de prioriteiten

De formele procedures gericht op de vervolging van inbreuken vormen de harde kern van de instrumenten waarover de BMA beschikt om ontradend op te treden. Met het oog op een optimaal gebruik van haar middelen zal zij haar interventies concentreren op die zaken waar het verwachte positieve effect van haar acties het grootst is, rekening houdend met de middelen die nodig zijn om de acties met succes uit te voeren. Ze moet hierbij het goede evenwicht vinden:

- tussen relatief eenvoudige zaken waarbij de meest evidente inbreuken worden vervolgd, en de meer complexe of innoverende zaken met een meerwaarde voor de rechtspraak;
- tussen de kartelafspraken, de verticale restricties en de misbruiken van machtspositie;
- tussen de zaken die toelaten om binnen een relatief korte periode te worden afgerond en de zaken die een langere onderzoekstermijn behoeven;
- tussen verschillende economische sectoren, om een evenwicht te garanderen tussen enerzijds strategische sectoren met een macro-economisch belang en de andere sectoren, van minder strategisch belang, maar waar het mededingingsrecht eveneens van toepassing is.

Zoals ook bij andere mededingingsautoriteiten het geval is, houdt de BMA rekening met 4 factoren om het belang van een zaak in te schatten:²⁸

- **Impact**—De Autoriteit zal een evaluatie maken van de directe schade die de aangeklaagde inbreuk heeft veroorzaakt in de sector waar de inbreuk is gepleegd, niet alleen over de gehanteerde prijs, maar eveneens over het effect op de kwaliteit van het product of de dienstverlening aan de consument. Ze zal ook rekening houden met diverse indirecte effecten, zoals het ontradingseffect van andere inbreuken in aanverwante sectoren, en het effect op de waardeketen wanneer de aangeklaagde inbreuk een impact heeft op de werking ervan.

²⁸ Zie in bijzonder, [“OFT Prioritisation Principles”](#).

- **Strategisch belang**—Een onderzoek opstarten i.v.m. een vermeende inbreuk kan voor de BMA van strategisch belang zijn wanneer zij de sector, waar de inbreuk is gepleegd, als prioritair beschouwt (zie hieronder), of wanneer ze een interpretatie van de wet wil verduidelijken en de zaak een precedentswaarde kan hebben. Wanneer de Autoriteit echter vaststelt dat andere instellingen beter geplaatst zijn om het specifiek probleem te behandelen, dan zal het strategisch belang ervan minder groot zijn.
- **Risico's**—De BMA zal minder geneigd zijn om middelen in te zetten ten behoeve van het onderzoek van een inbreuk wanneer het risico reëel is dat het onderzoek geen nuttig resultaat zal opleveren.
- **Middelen**—De BMA zal eveneens rekening houden met de middelen die noodzakelijk zijn om een onderzoek op te starten of om een onderzoek verder te zetten, en dat zal bepalend zijn voor het vastleggen van de kalender van de onderzoeken.

3. Strategische prioriteiten en prioritare sectoren voor 2020

Niettegenstaande de BMA uiteraard de zware inbreuken op het mededingingsrecht zal vervolgen in alle sectoren van de economie, heeft zij de intentie om acties te ondernemen binnen de brede waaier van de volgende sectoren:

- De telecommunicatiemarkt²⁹

De telecommunicatiemarkt blijft een prioriteit voor de BMA. Het BIPT benadrukt in zijn recent jaarverslag niet alleen dat consumenten steeds vaker kiezen voor gezamenlijke aanbiedingen³⁰, maar ook dat klanten die gezamenlijke aanbiedingen kiezen, loyaler zijn ten opzichte van hun operators³¹. De BMA zal in deze context ervoor zorgen dat concurrentie tussen operators en de toegang tot de markt niet wordt bemoeilijkt, in het bijzonder voor wat betreft de deling van mobiele radiotoegangsnetwerken.

- De distributiesector en de relaties met haar leveranciers

De distributiesector heeft sinds lang de aandacht van de BMA, niet alleen vanwege het belang ervan voor de economie, maar ook omdat het toegang verschaft tot een groot aantal producten. Het Jaarverslag 2017 van het Prijzenobservatorium laat zien dat de Belgische consument meer betaalt voor zijn producten in supermarkten dan consumenten in de belangrijkste buurlanden³². De contracten tussen de distributiesector en haar leveranciers kunnen in sommige gevallen leiden tot mededingingsbeperkende gevolgen tussen ketens of tussen leveranciers, bijvoorbeeld wanneer zij de vrijheid van distributeurs met betrekking tot de vaststelling van hun prijzen beperken, of nog de mogelijkheid om hun diensten online aan te bieden. De BMA zal ook speciaal aandacht besteden aan de territoriale beperkingen van het aanbod.

²⁹ De horizontale screening van de FOD economie identificeert een reeks sectoren die bijzondere aandacht verdienen, waaronder de productie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (NACE 35) en telecommunicatie (NACE 61)

³⁰ Het BIPT stelt in zijn Jaarverslag (2017) pagina 13 dat "alle soorten gebundelde aanbiedingen toenemen (double play + 1,1% en triple play + 1,4%), maar voor het aantal quadruple play gezinnen heeft men de grootste stijging genoteerd: + 12,1% voor een totaal van 938 918, wat vandaag reeds 29,4% van de residentiële markt voor gebundelde aanbiedingen vertegenwoordigt".

³¹ Het BIPT licht in zijn jaarverslag (2017) op pagina 13 toe: "De markt voor gebundelde aanbiedingen double play is de meest volatiele: 16,4% van het gemiddelde aantal huishoudens met double play verliet zijn operator in 2017. Voor triple play daalde dit percentage tot 9,9% en voor quadruple play tot 5,7%."

³² 9,1% duurder dan Frankrijk, 12,9% duurder dan Nederland en 13,4% duurder dan Duitsland, zie pagina 104 e.v. van het [Jaarverslag van het Prijzenobservatorium](#).

- Dienstverlening aan bedrijven en aan consumenten

De Nationale Bank en het Prijsobservatorium hebben de prijsontwikkeling in de dienstensector geanalyseerd.³³ Deze analyse werd aangevuld met een meer specifiek onderzoek van het Prijsobservatorium over de werking van de juridische, boekhoudkundige, architectuur- en engineering dienstenmarkten.³⁴ De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven merkt eveneens op dat de grootste prijsstijgingen in België minstens gedeeltelijk te wijten zijn aan reglementeringen in bepaalde sectoren van verhandelbare diensten waarvan de anti-concurrentiële effecten belangrijker zijn dan in de meeste andere landen. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid van rentes.³⁵ Hoewel de concurrentiedynamiek aanzienlijk verschilt van markt tot markt, zal de BMA blijven werken aan een betere functionering van een zeker aantal dienstenmarkten. Daarom zal de BMA acties blijven ondernemen op twee fronten, namelijk enerzijds het toepassen van het mededingingsrecht op de beroepsverenigingen wanneer die de regels overtreden, en anderzijds het pleiten voor het wegwerken van de restricties op de juridische vorm die een onderneming kan aannemen om haar diensten aan te bieden.

- Openbare aanbestedingen

De aanbestedende overheden bieden jaarlijks contracten aan voor een bedrag van ongeveer 50 miljard euro, dat vertegenwoordigt ongeveer 10 à 15 % van het nationaal product³⁶. Bovendien zijn die contracten uiterst gevoelig voor het ontstaan van kartelafspraken vermits bij de openbare aanbestedingen, in tegenstelling tot andere markten, het prijsverloop geen impact heeft op de aanbestede hoeveelheden (vastgelegd door de aanbestedende overheden)³⁷.

- De farmaceutische sector

De farmaceutische sector zal een prioriteit zijn voor de BMA, zoals het geval is in andere Europese landen. De BMA zal aandacht besteden aan alle schakels van de waardeketen: de door de laboratoria vastgestelde prijzen, de concurrentie tussen de groothandelaars-verdelers, de competitieve dynamiek en de innovatie op het niveau van de apotheken (die het voorwerp hebben uitgemaakt van twee beslissingen van de BMA in 2019)³⁸.

- De digitale economie

De digitale economie kreeg de afgelopen jaren de aandacht van vele mededingingsautoriteiten³⁹. De BMA heeft het afgelopen jaar ook een memorandum over dit onderwerp gepubliceerd samen met de Autoriteit Consumenten en Markt (ACM) in Nederland en de Raad voor de Mededinging in Luxemburg⁴⁰.

³³ <https://www.nbb.be/nl/artikels/perscommuniqué-de-diensteninflatie-belgie-een-uitzondering>

³⁴ Sectie II, <https://economie.fgov.be/nl/publicaties/prijzen-analyse-van-de-prijzen-22>

³⁵ Centrale raad voor Bedrijfsleven (2019), o.c. p. 39.

³⁶ Een studie van de OESO evalueert de openbare aanbestedingen op een bedrag van ongeveer 15 % van het nationaal product: OESO (2007), "Bribery in procurement, Methods, actors and counter-measures".

³⁷ Zie bv. Heimler, A. (2012) "Cartels in Public Procurement", Journal of Competition Law & Economics.

³⁸ 19-IO-14 MediCare-market / Ordre des pharmaciens en ABC-2019-P/K-35-AUD.

³⁹ Crémer, J., de Montjoye, Y.-A. et H. Schweitzer (2019), "Competition policy for the digital era," European Commission, Brussels; Furman, J. et al. (2019), "Unlocking digital competition, Report of the Digital Competition Expert Panel: An independent report on the state of competition in digital markets, with proposals to boost competition and innovation for the benefit of consumers and businesses »; Stigler Center (2019), "Digital Platforms, Markets and Democracy: A Path Forward." Stigler Center for the Study of the Economy and the State at the University of Chicago Booth School of Business, Chicago; Lear (2019), "Ex-post Assessment of Merger Control Decisions in Digital Markets," document préparé pour la Competition and Markets Authority. Voir aussi le Common Understanding of G7 Competition Authorities on "Competition and the Digital Economy".

⁴⁰ https://www.abc-bma.be/sites/default/files/content/download/files/bma_acm_cdclcl.joint_memorandum_191002.pdf

Digitale bedrijven, die algemeen gesproken gebaseerd zijn op onderling verschillende bedrijfsmodellen, worden vaak gekenmerkt door aanzienlijke schaalvoordelen, directe en indirecte netwerkeffecten die hun eventuele marktmacht versterken, en de capaciteit om hun diensten en algoritmes te verbeteren via de toegang tot voldoende gedetailleerde persoonsgegevens. Meer algemeen zal de BMA, net als de andere autoriteiten, vooral alert zijn voor eventuele misbruiken van machtspositie en voor inbreuken op het mededingingsrecht die gefaciliteerd worden door het gebruik van algoritmes of gegevens.

- De logistiek

De logistieke sector vertegenwoordigt een belangrijk aantal arbeidsplaatsen en toegevoegde waarde in België. De havens zijn een toegangspoort voor veel producten in Europa, en de geografische ligging van het land, de dichtheid van het wegennet, het spoorwegnet en de binnenwateren, zorgen ervoor dat vele goederen via België worden doorgevoerd. De BMA zal alert zijn om ervoor te zorgen dat een gezonde concurrentie zich ontwikkelt in die gebieden.

Deze lijst van prioritaire sectoren zal herzien worden in samenspraak met het Prijzenobservatorium op basis van zijn sectorale screeningmethodologie.

Over het type inbreuk dat de BMA zal opsporen, zal zij het evenwicht moeten nastreven tussen enerzijds het vervolgen van evidente inbreuken (hardcore inbreuken) en anderzijds meer complexe en/of meer innoverende zaken.

26 februari 2020

Publicaties 2019

De Vliegheer, K. en J. Leonard, *Rechtspraak in kort bestek – Jurisprudence (extraits)*, Tijdschrift voor Belgische Mededinging – Revue de la Concurrence Belge.

Steenbergen, J., “Mededingingsautoriteiten in een (digitale) strom?”, RDC/TBH, 2019, 835-837.

Interview with Jacques Steenbergen by Frank Montag, ‘Concurrences 15 year anniversary, which competition policy for 2015-2024’, Concurrences, 10 July 2019, 8p.

Steenbergen, J., “Redactionele signalen”, SEW 2019, 263.

Steenbergen, J., “Media and competition law enforcement by the Belgian competition authority” in A. Bavasso, D.S. Evans and D.F. Ginsburg (eds.), *Media markets and competition law*, CPI, Boston MA 2019, pp. 109-114.

Steenbergen, J., Snoep M. and Barthel  P., “Benelux competition authorities on challenges in a digital world”, CPI Antitrust Chronicle, December 2019, 2-6.

Van Gerven Y., “De Belgische Mededingingswet anno 2019: Enkele aandachtspunten voor de bedrijfsjurist.”, in *Tendensen in het bedrijfsrecht, De nieuwe uitdagingen voor de onderneming*, Dag van de bedrijfsjurist, 14 november 2019, p 29-54.

Walckiers A., “Use of impact studies in merger control” in *Impact van Toezicht en Beleid*, Verslag van het symposium gehouden op donderdag 7 november 2019 ter gelegenheid van het afscheid van Jarig van Sinderen als Chief Economist van de ACM, p 21-23.